

1

Fulco op hol

‘Ga je mee naar buiten, Filip?’ vraagt Floris aan zijn broer terwijl hij zijn schooltas onder de kapstok smijt. ‘Ik heb zin om even uit te waaien.’

‘Je bedoelt of ik zin heb om te gaan rijden? Goed idee!’ roept Filip enthousiast.

‘Oké, ik neem Fulco. Hij heeft nog niet zo vaak buiten gereden, dus ik pak wel een hoofdstel met gevlochten teugels. Kan ik hem beter in bedwang houden als het nodig is.’

‘Dan rijd ik Fury’, zegt Filip. ‘Dan hebben we vier effies bij elkaar.’

Nadat de jongens snel wat gedronken hebben, lopen ze naar de zadelkamer van de manege van hun vader. Ze doen hun rijlaarzen aan en pakken zadel en hoofdstel van hun paarden. ‘Moeten we het niet even tegen pa zeggen?’ vraagt Filip als ze de box inlopen.

‘Nee joh, we gaan toch zo vaak naar buiten?’

‘Ja, maar niet met Fulco. Die is nog jong.’

‘Ik houd hem heus wel, hoor.’ Floris gooit met een soepel gebaar het zadel op Fulco’s rug. Binnen vijf minuten zijn de paarden rijklaar.

‘Ik heb wel zin om naar de overkant van de Europaweg te gaan’, zegt Floris terwijl hij opstijgt. ‘Kunnen we die nieuwbouwwijk eens goed bekijken.’

‘Zouden we dat wel doen? Daar is Fulco nog nooit geweest.’

‘Daarom juist. Dat moet hij toch ook leren?’

Filip kijkt bedenkelijk, maar wil niet onderdoen voor zijn oudere broer. ‘Oké, als je hem maar strak aan de teugel houdt.’ Floris knikt. ‘Je weet toch wat opa altijd zegt? “Jullie zijn op een paard geboren.” En Fulco moet maar een beetje wennen aan verkeerslawaaai.’

Al snel zijn ze bij de Europaweg.

‘Wat is dat voor herrie? Het lijkt wel alsof iemand met een kettingzaag de Eiffeltoren aan het omzagen is.’ Filip kijkt de weg af.

‘O, dat is gewoon een vrachtwagen, zie je? Laten we maar snel oversteken!’

De jongens geven hun paard de sporen. In een paar seconden hebben ze de overkant bereikt. Vlak achter hen davert de vrachtwagen voorbij. Fulco schrikt, steigert en schiet er dan met een ruk vandoor.

‘Help!’ Met een boog belandt Floris in de berm. Hij ziet Fulco nog net briesend het bos in galopperen.

Fury blijft gelukkig kalm. Voorzichtig stijgt Filip af en loopt naar Floris toe. Die staat met een pijnlijk gezicht zijn broek schoon te vegen en gromt: ‘Sufferd die ik ben!’

‘Heb je niks?’ informeert Filip bezorgd.

‘Nee, zelfs geen paard meer’, snauwt Floris. ‘Kom op, we gaan hem zoeken. Kan Fury mij ook houden?’

‘Voor even wel, kom er maar bij. Hij ging die kant op hè?’

‘Ja, volg dit pad maar.’

Na tien minuten roept Floris: ‘Daar staat hij, bij de beek!’

Floris springt snel van Fury af en loopt naar Fulco, die met kloppende flanken staat te hijgen bij de beek.

‘Stil maar, jongen’, sust Floris, terwijl hij Fulco over de hals strijkt. ‘Rustig maar. Alles komt goed. We zullen je gauw naar de stal brengen.’ Gewillig laat de ruïn zich meevoeren.

‘Zullen we opstijgen?’ stelt Filip voor.

‘Nee, doe maar niet’, antwoordt Floris. ‘Mij te link.’

Rustig stappen ze met het paard naar de manege. Fulco lijkt weer helemaal gekalmeerd. Maar bij het oversteken van de weg houdt Floris hem wel heel stevig vast. Zoiets moet geen tweede keer gebeuren.

De ontvangst is niet mals. Vader was al ingelicht door een buurman die het had zien gebeuren.

‘Jullie zijn allebei ongelooflijk dom geweest. Met zo’n jong dier een drukke weg oversteken! Waar zit je verstand? Het is gelukkig goed afgelopen, maar jullie moeten goed weten dat ik dit niet accepteer.’

‘Ja, maar Fulco is van Floris. Fury heeft toch niks?’ protesteert Filip.

‘Klopt, maar jij had Floris tegen moeten houden.’

‘Ik heb nog gezegd ...’ begint Filip, maar vader snoert hem de mond.

‘Afgelopen! Jullie rijden voor straf allebei een week niet!’

Floris staart vader verschrikt aan. ‘Een hele week?’ vraagt hij ongelovig.

‘Ja, je hoort toch wat ik zeg? Ga nu maar gauw afzadelen en kijk Fulco goed na.’

Zwijgend lopen de jongens met hun paarden naar de stal. Zonder veel woorden bergen ze zadel en hoofdstel op. Dan borstelen ze de paarden en krabben de hoeven uit.

‘Fulco mankeert gelukkig niets’, bromt Floris. ‘Pa maakt zich druk om niets.’

‘Da’s balen, Floris’, zegt Filip als ze die avond op Floris’ kamer zitten.

‘Ja, wel een beetje dom van ons. We hadden beter kunnen vragen of we met Fulco de weg over mochten’, antwoordt Filip, terwijl hij een kussen naar zijn broer gooit.

‘Maar dan had het toch niet gemogen’, reageert Floris. ‘Pa is ook zo voorzichtig.’

‘Nee, da’s niet waar’, werpt Filip tegen. ‘We mogen best veel.’ ‘Nou ja’, geeft Floris toe, ‘daar heb je wel gelijk in, maar voorlopig mogen we niks.’ Hij zucht overdreven. ‘Een week niet rijden; weet je wel hoe erg dat is? En net nu de meivakantie bijna begint.’

‘Stel je niet zo aan, joh’, zegt Filip. ‘Dan verzinnen we toch gewoon iets anders?’

‘O ja, wat dan?’

‘Een hut bouwen in het Orderbos?’

‘Mmm’, aarzelt Floris. ‘Oké, maar dan wel met een soort stal erbij. Kunnen we onze paarden daar ook neerzetten.’

In de verte hinnikt Fulco. Floris’ gezicht betreft. Paarden? Voorlopig dus niet. Nijdig smijkt hij het kussen terug en zegt: ‘Ja, en dan zeker lopen naar het Orderbos. Mij niet gezien.’

‘Weleens van een fiets gehoord?’ spot Filip.

‘Wat is dat voor ding?’ informeert Floris. ‘Rijdt dat vanzelf?’
‘Nee, maar er zit wel een zadel op’, geeft Filip terug, ‘en steigeren kunnen ze ook.’ Hij wil het kussen weer teruggooien, maar bedenkt zich en zegt: ‘Maar nou weer effe serieus, ik zie het helemaal zitten. En ik wil er ook een keuken in. Kunnen we lekker eten klaarmaken. Misschien mogen we er ook wel slapen!’

‘In een week dat we straf hebben, zeker’, reageert Floris droog. ‘Nou ja, kan toch later ook? We hebben heel de vakantie nog voor ons. En trouwens, die hut is voorlopig nog niet klaar. Daar doen we misschien wel meer dan een week over. We gaan een flink stuk het bos in, hoor. Niemand mag ons zien!’

Floris wordt nu toch ook enthousiast: ‘Ja, ergens in de buurt van de spoorlijn. Daar is het bos lekker dicht.’

De volgende dag op school fantaseert Filip door over de hut. Hij zit in groep 8 van basisschool De Akker. Meester Hakveer kan heel goed vertellen, maar deze keer kan Filip zijn hoofd er niet bij houden. Het gaat over monniken in een klooster die zieken verzorgen. Of het nu een dappere ridder was of een arme bedelaar, iedereen was welkom in het klooster.

Ja, ridders! denkt Filip. Ze zouden een soort Robin Hood moeten spelen. Iedereen helpen die in nood zit! En boeven vangen met hun paarden.

Floris heeft geen tijd voor zulke gedachten. Hij zit in de brugklas van het Oranjecollege en heeft nog een paar toetsen voor de meivakantie aanbreekt.

‘Zullen we verdergaan met onze plannen?’ vraagt Filip als Floris na schooltijd de keuken binnenstapt.

‘Ik moet echt eerst leren, Flip’, zegt Floris. ‘Morgen heb ik nog twee toetsen. Maar als ik klaar ben, kom ik naar de strohut. Dan gaan we onze plannen verder bespreken.’

Filip heeft nog niet veel huiswerk, maar hij is dol op lezen. Vooral geschiedenisboeken verslindt hij. Hij besluit alvast naar de strohut te gaan en daar al lezend te wachten op zijn broer.

Aan het eind van de middag verschijnt Floris in de hut boven de zadelkamer en fantaseren ze verder over hun geheime boshut. De heerlijke geur van stro, hooi, paarden en zadelleer brengt hen in de goede stemming.

‘Wat moet er allemaal in de hut komen?’ vraagt Floris.

‘In ieder geval veel boeken’, zegt Filip.

‘Vergeet dat maar, die worden nat.’

‘Nou ja, luisterboeken dan’, vindt Filip.

‘Die kun je niet afspelen, je hebt geen stroom, slimmerd.’

‘Ja hoor eens’, valt Filip uit, ‘jij hebt ook voor elke oplossing een probleem, zeg. Dan ga ik wel uit mijn hoofd vertellen.’

‘O ja, waarover dan?’ vraagt Floris nieuwsgierig.

‘Nou, over het klokbekevolk bijvoorbeeld. Die mensen woonden vroeger op de Veluwe, al voordat de Romeinen hier kwamen.’

‘O, dat is dus vóór Christus’, weet Floris.

‘Klopt, toen maakten ze al ijzer.’

‘Hoe weten ze dat dan?’ vraagt Floris nu toch wel nieuwsgierig.

‘Nou, omdat ze ovens hebben gevonden.’

‘O ja. En hoe weet jij dat allemaal?’ vraagt Floris verbaasd.

‘Gewoon, gelezen’, zegt Filip nonchalant.

‘Wat ben jij toch een verschrikkelijke boekenwurm!’ griezelt Floris. ‘Maar goed, wel leuk om te weten. Zouden wij ook nog iets kunnen vinden, denk je?’

‘Volgens mij zijn er ... grafheuvels.’ Filip rilt er zelf van.

‘Grafheuvels? Hoe kom je daar dan bij?’

‘Ik heb Arend er weleens over horen vertellen’, zegt Filip. ‘Er is een of andere professor op de universiteit die vast gelooft dat er op de Veluwe grafheuvels zijn waar rijke mensen begraven liggen. Stamhoofden, geloof ik.’

‘Waar ergens dan?’ vraagt Floris. Stiekem hoopt hij dat het bij hen in de buurt zal zijn en toch ook weer niet.

‘Volgens mij noemde die vent ook de omgeving van Apeldoorn.’

‘Apeldoorn?!’ Floris springt op. ‘Dat gaan we doen, Flip! We gaan vanuit de hut schatgraven!’

‘Hoezo, schatgraven?’ vraagt Filip met opgetrokken wenkbrauwen.

Floris geeft zijn broer een duw. ‘Nou, da’s toch logisch? Je zegt zelf dat er rijke stamhoofden liggen. Als die lui begraven werden, kregen ze altijd iets mee, zogenaamd voor onderweg. Een grafgift noemen ze dat. Dat heb ik nou eens op school geleerd.’ Filips ogen beginnen te glimmen. Dit wordt nog eens een interessante vakantie! Schatgraven! Hij springt op en is al bij de trap voor Floris er erg in heeft. Over zijn schouder roept hij: ‘Ik ga eerst eens wat googelen over die grafheuvels. Want wie zegt dat ze ook hier in de buurt liggen?’

Floris kijkt zijn broertje hoofdschuddend na. Veel liever zou hij direct op onderzoek uit gaan. Maar misschien heeft Flip wel gelijk. Ze moeten eerst wat meer te weten zien te komen over die heuvels. Straks ligt er helemaal niks in en gaan ze voor niets op zoek.

Snel gaat hij ook de trap af naar de stal en loopt naar huis. Als hij Filips kamer in komt, zit die al achter de computer.

‘Hé Floris, kom eens hier. Ik heb al iets gevonden over die grafheuvels.’

Floris komt achter zijn broer staan en leest over zijn rug mee van het scherm:

Oss neemt een bijzondere plaats in in het onderzoek naar de prehistorie van Nederland. Al sinds 1974 voert de universiteit Leiden archeologisch onderzoek uit naar prehistorische woonplaatsen en graven in deze gemeente. Voor het grafheuvelonderzoek is vooral het zuiden van Oss van groot belang. Hier werd in de jaren 30 een ongekend rijk graf uit de vroege ijzertijd (ca. 700 v.Chr.) gevonden, dat begraven was in de grootste grafheuvel van Nederland (diameter 53 m!). Dit zogenaamde ‘vorstengraf’ bevatte uit Zuid-Duitsland geïmporteerde objecten, zoals een groot ijzeren zwaard waarvan het heft met goud was ingelegd.

Floris fluit tussen zijn tanden. ‘Nou, is dat een schat of niet?!’

‘Ja, gaaf hè? Maar die schat ligt wel in Oss’, aarzelt Filip.

‘Waarom zou er in Apeldoorn geen vorstengraf kunnen zijn? We hebben toch ook een paleis?’

Filip schiet in de lach. ‘Paleis Het Loo is uit 1600 of 1700, geloof

ik, en deze graven zijn uit 700 voor Christus. Die hebben toch niks met elkaar te maken?’

‘Nou ja, die duizend jaar ...’

‘Ja, en de rest, bedoel je. Van 700 voor tot 1700 na Christus is 2400 jaar, meneer.’

‘Nou ja, laten we eerst maar eens een hut gaan bouwen.’

‘Met een kluis erin, dan kunnen we de schat veilig opbergen.’

‘Jongens, eten!’ klinkt ineens moeders stem van beneden.

Ze stommelen de trap af.

In de gang treffen ze Arend, hun oudste broer.

‘Hé, jij ook thuis?’ reageert Floris meteen.

‘Zoals je ziet, broertje.’

‘Moet je niet studeren in Leiden?’

‘Dat doe ik alleen als ik zin heb.’

‘O, daarom ben je zo vaak thuis’, lacht Floris. Hij kan het niet nalaten zijn broer even een stomp te geven. Gezellig dat Arend er weer is!

Terwijl ze aan tafel gaan zitten, komt Liza binnen. Zij is met haar negen jaar de jongste van het gezin.

‘Wat zie jij er verwilderd uit, Liza. Zeker net gereden?’ vraagt Arend.

‘Ja, nou en? Mag dat soms niet?’

‘Rustig maar, ‘t gras maar een wapje.’

‘Wat zeg je nou?’ vraagt Floris.

‘‘t Gras maar een wapje’, herhaalt Arend.

Ook Liza kijkt hem verbaasd aan. Dan klaart haar gezicht op:

‘O, ik snap ‘m al. Je bedoelt: ‘t was maar een grapje!’

‘Dat is leuk!’ zegt Filip verrast. ‘Ga ik ook doen, letters verwisselen.’

‘Dat is zeker leuk’, zegt Arend. ‘Wij doen het vaak tijdens colleges. Moet je de profs zien kijken! Met een duur woord heet het spoonerisme. Spooner was een Engelse dominee die schijnbaar veel van dit soort fouten maakte. Per ongeluk, natuurlijk. Je kunt het ook met lettergrepen doen: Middegoedag, bijvoorbeeld.’

Ma komt binnen met een dampende schaal aardappels. ‘Liza, wil jij de andijvie even halen?’

‘O nee, andijvie!’ klaagt Filip. ‘Mogen we er appelmoes bij?’ Liza hoort het nog net als ze binnenkomt en zet de pan op zijn bord. ‘Hier, eet maar veel groente. Is gezond. Word je misschien nóg sterker.’

Filip is even stil en zegt dan triomfantelijk: ‘Het gas maar een weintje, hoor. Van die ... uhh ... oepelmas!’

Arend kijkt hem bewonderend aan: ‘Jij leert snel, zeg. Een dubbele!’

Als ze klaar zijn met eten vraagt Floris: ‘Pa, hebt u een goede kaart van de omgeving hier?’

‘Waar heb je die voor nodig dan? Weet je de weg niet?’

‘O, we willen een fietstocht maken’, zegt Floris snel.

‘Zomaar een fietstocht?’ vraagt ma, terwijl ze haar wenkbrauwen optrekt. ‘Ga je nergens naartoe dan? Da’s niks voor jullie.’

‘Nou ja, eigenlijk willen we ergens een boshut gaan bouwen. Daar zoeken we een mooie plek voor.’

‘Jaren geleden heb ik eens een kaart gekocht’, zegt vader. ‘Ik

zal eens kijken of ik hem kan vinden. Volgens mij ligt hij in een la van mijn bureau. Hij is wel niet erg nieuw meer, maar ik denk niet dat er in het bos veel veranderd is.'

Tot hun verrassing komt vader even later met een kaart aan lopen waar elk huis uit de omgeving op staat.

'Wat betekent 1:25.000, pa?' vraagt Filip.

'Dat wil zeggen dat 1 centimeter op de kaart in werkelijkheid 250 meter is.'

'Kun je alles zien op zo'n kaart?' wil Floris weten.

'Nou, dat niet, maar wel heel veel', zegt vader terwijl hij op hun eigen huis wijst. 'Hier, moet je eens kijken: zelfs onze kleine schuur staat erop.'

'Kun je ook zien waar heuvels liggen?' Filip wisselt een blik van verstandhouding met Floris.

'Hoezo, heb je geen zin om tegen een heuvel op te fietsen? Ja, dat is even wat anders dan te paard, hè? Maar inderdaad, heuvels staan er ook op.'

Pa wijst met zijn vinger. 'Kijk, zie je deze lijnen? Dat zijn hoogtelijnen. Er staan ook cijfers bij; die geven de hoogte in meters aan. Hoe dichter die lijnen bij elkaar liggen, hoe steiler zo'n heuvel is. En allemaal van die kleine streepjes naast elkaar betekenen een klein heuveltje of een helling.'

'Bedankt, pa! Die kaart gaan we gebruiken', zegt Floris. 'Weker zeten!'

Die avond speuren ze het internet verder af op zoek naar meer gegevens over de grafheuvels. Er blijken er heel veel te zijn in Nederland. Hun belangrijkste vondst is de vermelding dat er

ook een paar in de buurt van Apeldoorn moeten liggen. Ze vinden zelfs een kaartje waarop ze zijn aangegeven. En twee ervan liggen in het Orderbos!